

Asia: VN/27263/2023

Lausuntopyyntö nuorisorangaistussääntelyn kehittämistä koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua nuorisorangaistussääntelyn kehittämisestä ja toteaa asiaa koskevasta työryhmämietinnöstä seuraavaa.

Hallituksen nimittämän työryhmän yksimielisenä esityksenä on, että nuorisorangaistuksen käyttöä edistetään lisäämällä sen käyttömahdollisuuksia, teon vakavuutta korostetaan ja rangaistuksen rakenteeseen sisällytetään yhdyskuntapalvelun elementtejä. Nuorisorangaistuksen enimmäiskesto ehdotetaan pidennettäväksi yhdestä vuodesta kahteen vuoteen, jotta nuorisorangaistus tulisi laajemmin harkittavaksi seuraamukseksi erityisesti ehdollisen vankeuden vaihtoehtona. Tilanteissa, joissa nuorisorangaistus on seuraamuksena mahdollinen, sen tavoitteena on tukea nuorta rikoksettomaan elämään, katkaista ja ehkäistä rikoskierteitä.

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo nuorisorangaistuksen aseman selkeyttämisen sekä rangaistuksen vaikuttavuuden parantamisen hyvänä lähtökohtana kehittämistyölle. Tärkeimmäksi tavoitteeksi tulee asettaa nuorten uusintarikollisuuden vähentäminen. Työryhmämietinnössä esitetyn mukaisesti nuorisorangaistuksen käyttöä on kannattavaa lisätä ehdollisen vankeuden vaihtoehtona myös alle kaksi vuotta kestävien ehdollisten rangaistusten osalta. Tässä merkityksellisintä on moniammatillisen yhteistyön ja tiedonkulun varmistaminen ja kehittäminen oikeuslaitoksen, sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä rikosseuraamuslaitoksen kesken. Lainsäädäntöä on kuitenkin muutettava siten, että myös hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden on tosiasiallisesti mahdollista vastata nopeampaan puuttumiseen ja yksilökohtaisen tuen tarjoamiseen nuorisorangaistukseen määrättyjen kohdalla.

Keskeisimpinä huomioina hyvinvointialue esittää, että asian jatkovalmistelussa tulisi arvioida yksityiskohtaisemmin lastensuojelun ja nuorisorangaistuksen yhteyttä ja suhdetta toisiinsa. On

selvitettävä, kuinka lastensuojelulakiin esitetty kuntouttava suljettu laitospalvelu asemoituu suhteessa nuorisorangaistuksen toteutukseen. Samoin tarkennuksia vaatii päihde- ja riippuvuushoidon sekä päihdepalveluiden tosiasiallisen käytön mahdollisuudet osana nuorisorangaistusta. Kannatettavaa nuorisorangaistuksessa on tukea nuoren päihitteettömyyttä ja järjestää tarvittava päihde- ja riippuvuushoito. Myös tältä osin rikosseuraamuslaitoksen yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa on erityisen merkityksellistä. Vaikka esityksessä painotetaan, että hyvinvointialueille ei tule ylimääräisiä kustannuksia, tulisi taloudellisista vaikutuksista tehdä tarkempi arviointi. Valtion tulee korvata nuorisorangaistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset hyvinvointialueille, jotta nuoret saavat nuorisorangaistuksen aikana tarvitsemansa hoidon ja palvelut yhdenvertaisesti riippumatta siitä, mikä hyvinvointialue palvelut järjestää. Kannatettavaa on myös tukea nuorta kokonaisvaltaisesti koulutuksessa, opinnoissa ja työelämävalmiuksissa, koska alle 18-vuotiaat kuuluvat oppivelvollisuuslain piiriin.

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että työryhmämietinnössä esitetyt toimenpiteet moniammatillisen yhteistyön lisäämiseksi ja nuorisorangaistuksen toteuttamisen vaadittavan palvelukokonaisuuden turvaamiseksi ovat kannatettavia, rikollisuudesta aiheutuvia lisäkustannuksia ennalta estäviä ja lasten edun mukaisia. Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa vertailua muihin pohjoismaihin ja erityisesti niihin malleihin, joissa korostuu moniviranomaisyhteistyö ja yksilöllisesti suunnitellut tukitoimet seuraamuksen ajalle. Tärkeää on tukea kaikin keinoin nuoren sosiaalista hyvinvointia, selviytymistä ja rikoksetonta elämää jokaisen nuoren tuen tarve yksilöllisesti huomioiden.

Paahto Marena

Keski-Suomen hyvinvointialue - Ulla Kuittu, palvelujohtaja, aikuisten sosiaalipalvelut, Marena Paahto, sosiaalihuollon johtaja, professiojohtaja, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut